

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت

آنچه در خرداد ماه گذشت؟

خلاصه عملکرد خرداد ۱۴۰۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

خلاصه عملکرد خرداد ماه ۱۴۰۲

پژوهشکده آینده پژوهی در سلامت

فهرست مطالب

- الف) بازدیدها و جلسات کاری مهم ۳
- ب) برنامه‌های آموزشی و پژوهشی ۵
- ج) کارگاه‌های برگزار شده ۸
- د) سایر رویدادها و امور جاری ۸

الف) بازدیدها و جلسات کاری مهم

۱) یکی از بازدیدهای مهم و تاثیرگذار پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت، بازدید مرکز تحقیقات اعتیاد و علوم رفتاری و پژوهشکده بیماریهای غیرواگیر دانشگاه علوم پزشکی یزد بود. این جلسه با حضور جناب آقای دکتر یاسینی و آقای دکتر میرزایی و هیات همراه از دانشگاه یزد و معاون محترم تحقیقات و فناوری دانشگاه و نمایندگان علمی و اجرایی از

پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت و معاونت بهداشتی دانشگاه برگزار گردید. در این جلسه ضمن معرفی فعالیت‌های حوزه‌های مربوطه در هر دو دانشگاه و بازدید حضوری از مراکز تحقیقاتی پژوهشکده، به مرکز تحقیقات علوم و اعصاب مراجعه و از نزدیک با نحوه فعالیت این مرکز آشنا و مطالعات حیوانی انجام شده و نتایج مطلوب حاصله را مشاهده نمودند. در پایان تفاهم‌نامه مشترکی بین پژوهشکده اعتیاد و علوم رفتاری یزد و پژوهشکده آینده‌پژوهی در سلامت کرمان جهت همکاری‌های بیشتر و مستمر به امضا رسید و بر برگزاری جلسات آموزش به جامعه و ارائه تجربیات کاربردی تأکید شد.

۲) جلسه هماهنگی مطالعه IBBSS با کشور پاکستان (به صورت آنلاین) در مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و عفونت‌های آمیزشی (HIVHUB) برگزار شد. در این جلسه مطالعه سرولوژیک و رفتاری اچ‌آی‌وی برای گروه‌های در معرض خطر اچ‌آی‌وی در پاکستان بررسی و پرسشنامه این مطالعه توسط تیم پژوهشی تنظیم و به روزرسانی گردید.

۳) جلسه هم‌اندیشی و بررسی ظرفیت‌های همکاری دوجانبه با حضور مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت (SDH) و اداره کل امور اتباع و مهاجرین خارجی استان برگزار شد. در این جلسه طرفین ضمن معرفی، زمینه فعالیت‌های خود را توضیح دادند. همچنین چالش‌های اداره کل امور اتباع و مهاجرین بیان و راه‌حلی‌هایی پیشنهاد شد. در نهایت نحوه تعامل و همکاری‌های دوجانبه مورد بررسی و تبادل نظر قرار گرفت.

(۴) جلسه تقدیر از اساتید و اعضای هیات علمی مرکز تحقیقات مراقبت اچ‌آی‌وی و عفونت‌های آمیزشی (HIVHUB) به مناسبت گرامیداشت روز و مقام معلم برگزار شد. در این جلسه از اساتید جناب آقای دکتر حقدوست، آقای دکتر شریفی، آقای دکتر میرزایی و آقای دکتر نصیری تقدیر شد.

(۵) در این ماه جلسه شورای مدیران پژوهشکده در دو نوبت برگزار و تصمیماتی گرفته شد. در جلسه شورای مدیران مورخ ۳ خردادماه که با حضور آقای دکتر ایرانپور، معاون محترم تحقیقات و فناوری و آقای دکتر شعبانی، مدیر محترم توسعه و ارزیابی تحقیقات معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه برگزار گردید، کارشناس دفتر پژوهشی معاونت تحقیقات و فناوری توضیحات کاملی درخصوص نحوه تکمیل فرم‌های ارزشیابی مراکز ارائه نمودند. در این جلسه مقرر شد همه موضوعات و فعالیت‌ها و طرح‌های اثربخش برای ارزشیابی مراکز مستندسازی شود.

(۶) جلسه هم‌اندیشی شورای مدیران با نمایندگان مجتمع صنایع مس سرچشمه در این ماه برگزار شد. در این جلسه نمایندگان مجتمع صنایع مس سرچشمه با ساختار، ماموریت‌ها و اجزای مراکز تحقیقاتی و توانمندی‌ها و موفقیت‌های اخیر پژوهشکده آشنا شدند. همچنین طرفین درخصوص Data Mining داده‌های موجود در پرونده سلامت کارگران، برگزاری نشست‌های آینده‌پژوهی با مدیران مراکز تحقیقاتی فعال در مس سرچشمه، انجام مطالعات کوهورت شغلی توافق کردند.

(۷) جلسه نحوه تنظیم برنامه استراتژیک توسط ریاست مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت برای پرسنل بیمارستان باهنر کرمان برگزار گردید. شرکت‌کنندگان این جلسه کارشناسان مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت و کارکنان و کارشناسان بهبود کیفیت و ریاست پرستاران مرکز آموزشی درمانی شهید باهنر بودند. در این جلسه آموزش مراحل و گام‌های برنامه استراتژیک مرکز آموزشی درمانی شهید باهنر توسط جناب آقای دکتر یزدی ارائه گردید و همچنین پیشنهادات لازم جهت اصلاح پیش‌نویس برنامه توسط ایشان مطرح گردید.

ب) برنامه‌های آموزشی و پژوهشی**۱. چاپ ۱۴ مقاله و تصویب ۵ طرح تحقیقاتی و ۱ پادکست**

خلاصه‌ای از مهمترین مقالات چاپ شده:

1) International Journal of Health Policy and Management (IJHPM): A Decade of Advancing Knowledge and Influencing Global Health Policy (2013-2023)

هدف این سرمقاله، ارائه روند پیشرفت و تکامل مجله IJHPM در طول یک دهه گذشته بود. علیرغم اینکه IJHPM یک مجله نسبتاً جدید در زمینه سیاست‌گذاری و مدیریت سلامت در کشورهای در حال توسعه (LMIC) با منابع محدود است، رشد قابل توجهی در معیارهای کمی و کیفی داشته است. این مجله با تأکید بر انتشار به موقع و با کیفیت بالا و تعهد به تقویت گفت‌وگو علمی، به یکی از مجلات پیشرو و معتبر برای محققان در زمینه سیاست‌گذاری و مدیریت سلامت تبدیل شده است. این مجله با اجرای فرهنگی که کیفیت، احترام، انصاف، فراگیر بودن، کار گروهی و همکاری، نوآوری و سرعت را ارج می‌نهد، خود را به عنوان مرجعی ارزشمند برای دانشگاهیان، سیاست‌گذاران و کارکنان حوزه سلامت معرفی کرده است. هیات تحریر مجله معتقد است که این ارزش‌ها در تمام فعالیت‌های IJHPM نفوذ کرده‌اند و ایشان به گسترش ظرفیت مجله برای پاسخگویی به تقاضاهای رو به رشد برای انتشارات با کیفیت بالا ادامه می‌دهند. با حرکت رو به جلو، IJHPM آماده است تا مسیر صعودی خود را ادامه دهد و به پیشرفت سیاست‌گذاری سلامت و تحقیقات مدیریت کمک کند.

2) Evaluation of Tuberculosis Status in Family Members of Patients with Pulmonary Tuberculosis in Bam City in 2019

غربالگری تماس‌های خانگی با بیماران مبتلا به سل برای شناسایی موارد جدید عفونت الزامی است. هدف این مطالعه، بررسی وضعیت سل در اعضای خانواده بیماران مبتلا به سل ریوی در شهرستان بم استان کرمان بوده است. در این مطالعه ۲۳۷ فرد از اعضای خانواده بیماران مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج این مطالعه نشان داد که بیش از ۷۰ درصد از اعضای خانواده بیماران با آنان تماس نزدیک و محافظت نشده داشتند. ۵ بیمار جدید براساس تماس‌های خانگی شناسایی شد که ۳ نفر آنان بالای ۵ سال سن داشته و زن بودند، دو نفر تماس محافظت نشده نزدیک داشتند و متراژ منزل مسکونی آنان کمتر از ۸۰ متر بود. نتایج این مطالعه نشان داد که شناسایی اطرافیان بیماران مبتلا به سل و پیگیری آنان برای جلوگیری از شیوع سل مهم است و می‌تواند کمک مهمی به کاهش بار بیماری در ایران کند.

3) Dietary Choline and Betaine Intake and Risk of Colorectal Cancer in an Iranian Population

هدف این مطالعه، بررسی رابطه بین بتائین، کولین و ترکیبات حاوی کولین رژیم غذایی و خطر سرطان روده بزرگ بود. سرطان‌های کولورکتال (CRC) در کشورهای با درآمد کم و متوسط در حال افزایش است که احتمالاً به دلیل تغییر عادات سبک زندگی از جمله رژیم غذایی است. در این مطالعه داده‌های یک مطالعه مورد-شاهدی، شامل ۸۶۵ مورد فرد مبتلا به سرطان روده در گروه case و ۳۲۰۶ در گروه control از ایران تجزیه و تحلیل شدند. اطلاعات دقیق توسط مصاحبه‌گران آموزش دیده با استفاده از پرسشنامه‌های معتبر جمع‌آوری شد. نتایج مطالعه نشان داد که تغییرات رژیم غذایی که منجر به افزایش منابع بتائین (بتائین به مقدار زیادی در بی‌مهرگان دریایی و چغندر قند یافت می‌شود. همچنین گندم، محصولات جانبی گندم و یونجه حاوی بتائین می‌باشد.) می‌شود ممکن است به کاهش خطر سرطان روده بزرگ کمک کند. یافته‌های این مطالعه نشان داد تغییرات رژیم غذایی که منجر به افزایش منابع بتائین می‌شود و مدیریت استفاده از محصولات حیوانی به عنوان مرجع برای SM یا سایر انواع کولین ممکن است به کاهش خطر CRC کمک کند.

4) What is the mind map of the hospital's future changes in a developing country like Iran? A qualitative study

بیمارستان‌ها نقش حیاتی در آینده سیستم‌های سلامت دارند که دائماً در حال تغییر هستند... شناسایی جنبه‌های بالقوه تغییر به مدیران کمک می‌کند تا رویکردی فعالانه در برخورد با آنها داشته باشند. این مطالعه نقشه مفهومی تغییرات آتی در بیمارستان‌های ایران در ایجاد پایگاهی برای مطالعات مرتبط بیشتر یا تهیه شواهدی برای مداخلات و تصمیم‌گیری‌های مرتبط با آینده ارائه می‌کند. در این مطالعه تغییرات در ده دسته؛ ساختار و نقش، نیروی انسانی، سیاسی، جمعیتی و بیماری، اقتصادی، تکنولوژیکی، دانش و تحقیقات، ارزش‌ها و فلسفه و زیست‌محیطی دسته‌بندی شدند. پس از انجام ۳۳ مصاحبه ۱۴۴ الگوی تغییر ایجاد شد. نتیجه مطالعه نشان داد که بسیاری از تغییرات تأثیرگذار بر بیمارستان‌هایی که ریشه در گذشته دارند، تا آینده نیز ادامه دارد، اما نکته، شدت و سرعت فزاینده متغیر است. سیستم‌های مراقبت‌های بهداشتی به یک رویکرد نظام مند برای نظارت بر محیط نیاز دارند تا به روز، چابک و فعال باشند. این سیستم‌های نظارتی در ارائه شواهد برای تصمیم‌گیرندگان در سطح کلان ضروری هستند.

5) Identification of Key Components in Health System Using System Thinking Approach: A Scoping Review

برنامه‌ریزی و هدف‌گذاری پویا و نظام مند در نظام سلامت مستلزم توجه به تمامی اجزای سیستم و بررسی رابطه علت و معلولی آن‌ها به منظور شکل‌گیری دید و تصویری روشن از آن است. لذا پژوهش حاضر با هدف شناسایی ابعاد جامع سیستم در چارچوبی مشخص طراحی شده است. مؤلفه‌های کلیدی در نظام سلامت از طریق روش بررسی محدوده شناسایی شدند. بدین منظور ۶۱ مطالعه با کلیدواژه‌های منتخب از پایگاه‌های بین‌المللی شامل Scopus، Web of Science، PubMed، Embase و

پایگاه‌های فارسی زبان Magiran و SID استخراج شد. بر اساس یافته‌های مطالعه در تحلیل نظام سلامت، مؤلفه‌های کلیدی به ۱۸ دسته اصلی و ۴۵ دسته تقسیم شدند. همچنین آنها بر اساس چارچوب BSC در پنج بعد: سلامت جمعیت، ارائه خدمات، رشد و توسعه، تامین مالی و حکمرانی و رهبری قرار گرفتند. در این مطالعه نشان داده شد که برای بهبود نظام سلامت، سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان باید این عوامل را در یک سیستم پویا و یک شبکه ملی مدنظر قرار دهند.

6) Cost-benefit analysis of Intensive Care Unit with Activity-Based Costing approach in the era COVID-19 pandemic: A case study from Iran

ارائه مراقبت‌های ویژه به بیماران حاد، بخش حیاتی سیستم‌های بهداشتی است. با این حال، هزینه بالای واحدهای مراقبت ویژه (ICU) توسعه آنها را به ویژه در کشورهای کم درآمد محدود کرده است. با توجه به نیاز روزافزون به مراقبت‌های ویژه و منابع محدود، مدیریت هزینه ICU مهم است. این مطالعه با هدف تجزیه و تحلیل هزینه-فایده ICU در دوران کووید-۱۹ در یکی از بیمارستان‌های شهر تهران انجام شد. هزینه‌ها با استفاده از رویکرد از بالا به پایین و روش هزینه یابی بر مبنای فعالیت محاسبه شد. سودمندی‌ها (Benefits) از سیستم HIS بیمارستان استخراج شد. از شاخص‌های نسبت هزینه سود (BCR) و شاخص ارزش فعلی خالص (NPV) برای تجزیه و تحلیل هزینه-فایده (CBA) استفاده شد. نتیجه کلی مطالعه نشان داد که علیرغم اینکه ICU با ظرفیت نسبتاً بالایی کار می‌کند، تلفات زیادی در طول COVID-19 داشته است. مدیریت صحیح و برنامه‌ریزی مجدد در ساختار نیروی انسانی با توجه به اهمیت آن در اقتصاد بیمارستانی، تامین منابع بر اساس نیازسنجی، بهبود مدیریت داروها، کاهش کسورات بیمه ای به منظور کاهش هزینه‌ها و ارتقای بهره‌وری آی سی یو توصیه می‌شود.

۲) پادکست:

یکی از جنبه‌های مهم پاندمی کووید ۱۹ در دنیا گسترش اطلاعات غلط شایعات و اخبار جعلی در خصوص ویروس کرونا واکسن‌ها و مرگ و میر ناشی از این بیماری بود که با سرعت از طریق شبکه‌های اجتماعی در بین مردم بسیاری از کشورها گسترش یافت به طوری که رییس سازمان بهداشت جهانی در سخنرانی خود در سال ۲۰۲۰ اذعان به گسترش یک اینفودمی داشت که نظام‌های اطلاعات سلامت در بسیاری از کشورها را به چالش کشانده بود. در کشور ما نیز اینفودمی و گسترش شایعات و اخبار جعلی بسیار فراگیر بود. در این پادکست تلاش شده است تا بر اساس پژوهشی که در هشت استان ایران و توسط پژوهشکده آینده پژوهی و با همکاری معاونت آموزشی سازمان پزشکی کل کشور و وب سایت آپدیت ام دی تهیه شده است. دسترسی به این پادکست از طریق این لینک امکان‌پذیر می‌باشد:

<https://updatemd.com/podcasts/1158/>

ج) کارگاه‌های برگزار شده

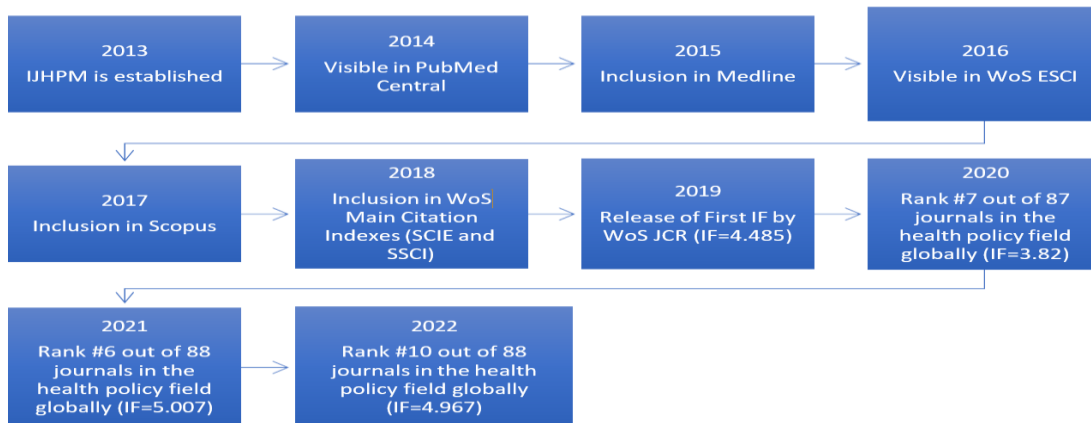
- ۱) کارگاه اهمیت و جایگاه روش تحقیق در حوزه سلامت با همکاری مرکز تحقیقات مدلسازی در سلامت برگزار شد.
- ۲) کارگاه «مدیریت زمان» در دو جلسه به صورت هفتگی توسط مرکز مراقبت‌های اچ‌آی‌وی و عفونت‌های آمیزشی در سالن افضل پژوهشکده برگزار شد.
- ۳) جلسات آموزشی هفتگی با موضوع «مبانی رهبری در سازمان: خودشناسی» در سالن افضل پژوهشکده برگزار شد.
- ۴) کارگاه آموزشی «سابمیت مقاله در مجلات علمی» با همکاری مرکز تحقیقات انفورماتیک پزشکی برگزار شد.

د) سایر رویدادها و امور جاری

- سابمیت تعداد ۵۰ مقاله در خرداد ماه در پورتال مجله بین‌المللی سیاستگذاری و مدیریت سلامت (IJHPM) و ارسال تنها ۲۷ مقاله به مرحله داوری، انتشار ۱۷ مقاله جدید در شماره پیوسته ۲۰۲۳
- جشن دهمین سالگرد تاسیس مجله بین‌المللی سیاستگذاری و مدیریت (IJHPM) با حضور دبیر شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی (جشن دهمین سالگرد تاسیس مجله بین‌المللی سیاستگذاری و مدیریت در سلامت دانشگاه علوم پزشکی کرمان با حضور رئیس دانشگاه علوم پزشکی کرمان (آقای دکتر مهدی احمدی نژاد)، دبیر شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور (آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده) و تعدادی از سردبیران نشریات و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی کرمان برگزار شد. در این مراسم دبیر کمیسیون نشریات وزارت بهداشت (خانم دکتر فروزان کریمی)، سرپرست مرکز توسعه و هماهنگی اطلاعات و انتشارات علمی وزارت بهداشت (خانم دکتر فاطمه شیخ شعاعی) به صورت مجازی سخنرانی نمودند و از اعضای تیم تحریریه مجله تشکر و قدر دانی به عمل آمد. همچنین نزدیک به ۱۰۰ نفر به صورت مجازی در این جلسه شرکت نمودند. در طول برنامه، سیر پیشرفت مجله از سال ۲۰۱۳ تاکنون به نمایش درآمد. بدین صورت که در سال ۲۰۱۳ تنها ۱۵ کشور با مجله همکاری می نمودند و این عدد در سال ۲۰۲۳ به بیش از ۱۱۰ کشور و بیش از ۴۵۰۰ داور رسید. همچنین ضریب تاثیر مجله در سال ۲۰۱۷ که برابر با ۳/۲ بود به بیش از ۴/۹ در سال ۲۰۲۳ افزایش یافت. در ادامه جلسه پرسش و پاسخ کوتاهی برای شرکت کنندگان مجازی که اغلب سردبیران نشریات علوم پزشکی دانشگاه‌های کشور بودند صورت گرفت.

- ارائه سیر پیشرفت و توسعه مجله از زمان تاسیس آن در سال ۲۰۱۳ تا امروز بر روی نمودار (به مناسبت دهمین سالگرد تاسیس مجله IJHPM)

- مرکز مدیریت ارائه خدمات سلامت در زمینه پیشگیری از آسیب‌های خانواده و زندگی بهتر فعالیت‌های چشمگیری داشتند، از جمله:

(۱) چهار جلسه سخنرانی پیرامون پیشگیری از آسیب‌ها در خانواده و زندگی بهتر در شهرستان‌های بافت، انار، سیرجان و سازمان بهزیستی استان کرمان با همکاری مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت برگزار شد.

(۲) یک مصاحبه رادیویی با موضوع ماده مخدر گل با همکاری مرکز تحقیقات مدیریت ارائه خدمات سلامت برگزار شد.

(۳) با حضور رسانه‌های نوشتاری و معاون محترم بهداشتی دانشگاه از وبسایت «خانواده بانشاط» رونمایی شد. این وبسایت با نظارت دکتر نوذر نخعی هیأت علمی مرکز مدیریت ارائه خدمات سلامت به آدرس <http://www.happyfamily.ir> طراحی شده و دارای محتوای آموزشی رایگان است. موضوعات ارائه شده در این وبسایت مباحث مرتبط با زندگی زناشویی، مهارت‌های زندگی، آسیب‌های تک فرزندی، اچ‌آی‌وی، سرطان، قلبی و عروقی، سلامت معنوی، تصادفات، سالمندی، مادران باردار، آسیب رسانه‌های دیجیتال، ناباروری، بیماری‌های واگیر، روان‌شناسی اجتماعی و... در قالب کلیپ، کتاب، پوستر، اسلاید و پادکست را پوشش می‌دهد.

در پایان از تلاش دسته جمعی تیم پژوهشگر که رویدادهای بیان شده را آفریدند، کمال تشکر و قدردانی بعمل می‌آید.